HÍREK

1961. január 8, vasárnap

Kalendárium

A Nap kel: 7 óra 31 perckor, nyugszik 16 óra 11 perckor.
A Hold kel: 22 óra 48 perckor, nyugszik 10 óra 40 perckor.
Névnap: SZÖRÉNY.

Időjárásjelentés

Az ország nyugati felében felszakadozó felhőzet, már csak futó esőkkel, vagy futó havazásokkal. Legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 0—plusz 4 fok között.

A MAI NAPON

235 éve, 1706. januárjában született BENJAMIN FRANKLIN észak-amerikai államférfi és író. Az eredetileg nyomdász foglalkozású diplomata az USA első követe volt Európában és aláírta a híres amerikai függetlenségi nyilatkozatot (1776-ban). Világhírűvé vált, mint fizikus, a viharokat tanulmányozta és 1752-ben ő találta fel a villámhárítót.

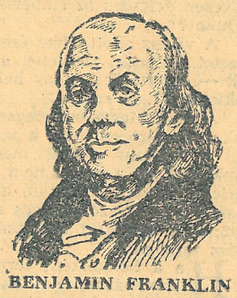

BENJAMIN FRANKLIN

50 éve, 1911. január 8-án halt meg EMMA IHRER, a német nőmozgalom egyik vezetője. 1885-ben ő alapította meg a MUNKÁSNŐK EGYESÜLETÉT és adta ki 1891-től a MUNKÁSNŐ című újságot Németországban.

65 éve, 1896-ban e napon született ZSOLT BÉLA író és költő, a Horthy-ellenforradalmi időszak kiváló publicistája. Verskötetei: HIÁBA MINDEN, IGAZ KÖNYV, regényei: HÁZASSÁGGAL VÉGZŐDIK, DUNAPARTI NŐ, színműve: PÁRIZSI VONAT. Zsolt Béla 1949-ben halt meg.

393 évvel ezelőtt, 1568. januárjában a török e napon „száguldotta meg" Veszprémet, de Gyulaffy László várkapitány helyt állt, s a török eredmény nélkül volt kénytelen visszavonulni.

*

Meglopták ivócimborái

A Veszprém dózsavárosi italboltban ismerkedett össze Gyenese Gyula veszprémi és Kozák Sándor füredi lakos Nagy Emilel. Iszogatás közben úgy összebarátkoztak, hogy Nagy Emil elmesélte, Debrecenbe akar utazni, hogy különváltan élő feleségét visszahívja, s ötezer forintot visz neki.

A három „cimbora" egész éjjel együtt mulatott különböző szórakozóhelyeken, s hajnalban a vasútra mentek. A vonatra várva Nagy Emil a sok italtól, s fáradtságtól elaludt. Két új ismerőse, Gyenese Gyula és Kozák Sándor ellopták a megmaradt négyezer forintját, s a legelső hajnali vonattal Füredre utaztak.

A rendőrség Füreden találta meg őket: Kozák Sándort lakásán, Gyenese Gyulát pedig mulatozás közben „zavarták meg".

A bíróság mindkettőjüket a lopás bűntettéért ítélte el: Gyenese Gyulát 10 hónapi, Kozák Sándort 8 hónapi börtönbüntetésre.

— GYUFÁVAL JÁTSZOTT Takácsiban ifj. Böröczki Kálmán négyéves kisfia. A gyermek a gyufát nagyszülei konyhaasztalán találta, s a tűrekszínben játszott vele. A tűrekszín meggyulladt, s a tűzoltás közben id. Böröczki Kálmán az arcán elsőfokú égési sebeket szenvedett.

— *TIZEZER VIRÁGTŐ nyílik az alsópáhoki Petőfi Termelőszövetkezet üvegházában. A virágok értékesítését már megkezdték. A virágágyak alatt pedig sampinyongombát tenyésztenek. Hetenként huszonöt kiló elsőosztályú gombát szednek le az ágyakról.*

— A FÜGGETLENÍTETT népművelési dolgozók számára egyéves népművelési továbbképző tanfolyamot indított a megyei tanács művelődésügyi osztálya.

— TÖKÖT TERMESZTENEK közteskénT nyolcvan hold kukoricában majd Sármelléken, hogy ezzel is növeljék a lédús takarmányokat.

„Gólya néni" a barázdában

A „gólya néni" — ahogy a falusi szülésznőket hívták — mostanában kezd „kimenni a divatból". Tanúsíthatja ezt Vince Sándorné diszeli szülésznő is. Vincéné annyira „kiment" a divatból, hogy 1960-ban mindössze hat csecsemőt kellett a világra segítenie, akiknek a mamája „nem ért rá" a tapolcai kórházba utazni. Mit tehet ilyen helyzetben egy „gólya néni"? Őket az élet, a sorsuk, a hivatásuk mindenképpen az asszonyokhoz köti. Ők az asszonyok között érzik igazán jól magukat. Talán felfogadjanak a fejlődés ellen, az ellen, hogy a mamák orvosi felügyelet mellett, tiszta, egészséges kórházakban, szülőotthonokban hozzák világra gyermekeiket?

Erre még gondolni is képtelenség, hiszen évtizedeken át álmodoztak a falusi gólya nénik ilyen lehetőségekről, különösen egy-egy nehéz szülésnél, vagy halálesetkor. Meg kell tehát becsülni a megvalósult álmokat.

Az asszonyok meg? Az asszonyok meg úgyis a faluban maradnak. Velük úgy is lehet találkozni, elbeszélgetni, vitatkozni, ha nem is a gyermekszülésnél. Oda megy tehát a „gólya néni", ahol a legtöbb falusi asszony van, vagyis a termelőszövetkezetbe. Vince Sándorné is pártoló tag a diszeli termelőszövetkezetben. Az 1960-as esztendőben negyven munkaegységet teljesített. Az egyik diszeli csemete a nyáron éppen akkor kívánkozott a világra, amikor a „gólya néni" kukoricát kapált a brigádban. A fontos hírre — ahogy mesélte — odavágta a kapát a barázdába és úsgyi, futott a fontos esemény színhelyére. Éppen időben érkezett még és kétség nem fér hozzá, „gólya néni" pontossággal teljesítette feladatát: „hozott" egy új honpolgárt...

(SZANATI)

Egy kérdés — nyolcvan felelet

Harminchét buksi diákfej hajol a papíros fölé. Az előbb még pajkosan beszélgettek, most — amint fel-felnéznek — szemükben komolyság, arcukon megfontoltság. A papírlapon gyülnek a sorok, s mint egy tervrajzon, alakul a jövő.

Hogyan képzeli el egy tizennégyéves kislány, vagy kisfiú a jövőjét? Választott-e életpályát, s hogy képzeli tervei megvalósítását? — Nyolcvan „végzős" általános iskolás kislány és fiú válaszolt erre a kérdésre: a füzfőgyártelepi, a kertai nyolcadikosok és a veszprémi 1. sz. leányiskola VIII./b. osztályának tanulói.

Felsorolhatnám — mint egy statisztikus —, hogy hányan szeretnének mérnöknek, tanárnak, vagy autószerelőnek, asztalosnak menni —, de sokkal többet olvastam ki a dolgozatokból.

Felvázolták a jövőjüket. Nem mindegyikük biztos kézzel, némelyikük „vonásai" bizonytalanok, még nem tudtak választani. Ilyenek kevesen vannak. A többség csodálatos biztonsággal jelölte meg a lépcsőfokokat, melyeken haladva elér céljához.

Előttem a nyolcvan dolgozat, s azon gondolkodom, melyiket kellene „bemutatnom".

A Fűzfő-gyártelepi Szabó Elek — tengerész szeretne lenni. — Jó, hogy nem űrhajós — mondhatja valaki (pedig sokan azon sem csodálkoznának már). Mások talán mosolyogva számolják, találgatják: hány Duna-tengerjáró hajónk is van?

Kimondatlan kérdésemre a dolgozat első soraiban felel Szabó Elek: nem tegnap kitalált, kalandos ábránd ez, hanem régi elhatározás. S a „tervrajz" is pontos, kidolgozott: „Leérettségizem, s nyelvészeti főiskolára megyek. Ha ott végeztem, hajóstiszti iskolára jelentkezem, s utána a magyar Duna—tengerjáró hajókon szeretnék szolgálatot teljesíteni."

Gyerekes kalandvágyás? — Nem hiszem. Ez a tizennégyéves fiú jól tudja, hogy mibe kezd: „Nehéz lesz a tervemet megvalósítanom, de hiszem, hogy ha jól tanulok, sikerülni fog!"

Nem tudom, hogy a harminchét füzfői nyolcadikos közül melyik volt Szabó Elek. Mindegy, hogy ő magas, vagy alacsony, de biztos, hogy „magasabbra nőhet", mint a húsz év előtti tizennégyévesek.

Hát még a lányok! Már évek óta természetes, megszoktuk, hogy nem ülnek otthon, várva a mesebeli királyfit. Részt kérnek a munkából, s megállják helyüket sok-sok nehéz pályán. Mégis érdekes, hogy — eltekintve a pedagógusi pályától, amely a lányokat mindig vonzotta — nagyon sokan műszaki pályára, műszaki rajzolónak készülnek. Mindössze két kislány — a füzfői Vigvári Kati és a kertai Vathy Erzsi — készül a néhány éve még annyira „divatos" orvosi pályára. Ötvennégy kislány — tolmácstól, iparművészi és színészi pályáig — huszonhat féle szakmát, hivatást választott. S nem irodába óhajtoznak. Egy akadt köztük csak — a veszprémi Vitéz Ági —, aki gyors- és gépírónőnek készül. Mint bevallotta, valójában óvónő szeretett volna lenni, csakhát... Csakhát — Ági nem jól tanul. S ha nem tanul jobban, lehet, hogy ez sem fog sikerülni...

A városi, különösen a gyártelepi gyerekek ismerik, vagy el tudják képzelni az üzemi életet, nem csoda hát, hogy szeretik a gépeket, műszaki pályára készülnek. De mit terveznek a falusi gyerekek?

— Gépjavító, gépszerelő a gépállomáson, hentes, fodrász, asztalos, tanítónő, tanár... ezt olvashatjuk a kertai gyerekek „tervlapján".

Négyen készülnek pedagógus pályára.

„...A nevelőim példaképeim, akik olyan szeretettel faradoznak, hogy művelt, becsületes ember váljon belőlünk..." Ez a legnagyobb megbecsülés, amit a nevelő kaphat: egy tiszta gyereklélek példaképnek választja...

„...Szép és nemes ez a pálya. A kőfaragó munkájához hasonlít, aki a formátlan, kemény kövekből szobrokat alkot..." Lehet-e, kell-e ezekhez a szavakhoz hozzátenni?

Tizennégy kertai dolgozat az asztalon. Keresek valamit. Valakit, aki azt írta volna: „a termelőszövetkezetbe szeretnék menni." Ilyen nincs. Találok azonban egy mondatot: „...a szocialista mezőgazdaságban sok gépre van szükség..." Mit gondoltok gyerekek, csak gép kell a mezőgazdaságban? Ember nem? Szép dolog egy Duna—tengerjáró hajót vezetni, de nem csúnyább az új élet vizeit hasító szövetkezetet „kormányozni" sem! Gondolkozzatok még ezen!

Három városi gyerek viszont szeretne falura menni: kertészek. Ez nagyon érdekes — (bár nem törekszem arra, hogy „szenzációsat" emeljek ki) — talán az a legérdekesebb benne, hogy ismerik a pályát, s ismerik nehézségeit is, nemcsak szépségeit.

Nem, igazán nem különlegességet akartam keresni, s most utólag még valamit be kell vallanom: számítottam arra, hogy nagy és szép terveket kovácsol a legifjabb nemzedék. De a határozottság, a céltudatosság csodálatos. Nem szerénytelenség, ha valaki azt írja, hogy „leszek", s nem pedig azt, hogy „szeretnék lenni".

Ez a „leszek" világunkat tükrözi: bátran tervezhetek, mert „lehetek"!

Igen, ők valamennyien „lehetnek". Csak rajtuk múlik.

Szőke Mária

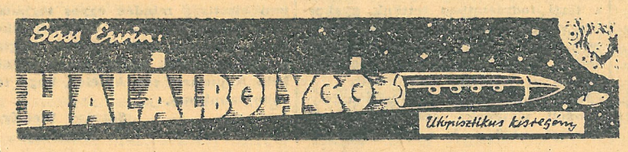

(7. folytatás)

Míg Moszkva, London, Washington, Párizs, Peking, Budapest, az egész világ az Ikarusz II. távtelevízión a Földre sugárzott Mars-felvételének lázában égett, az Ural lábánál, ott, ahol Európa ölelkezett Ázsiával, megmagyarázhatatlan, különös éjszaka volt. Távolban komor csúcsok sötétlettek, az égbolt úgy változtatta színeit, mint amikor mindent elsöprő viharra készül a természet. Nyugat felől zilált, s tépett fodrok úsztak kelet felé, ahol a haragoszöld és kék szín enyhébb árnyalatú ezüstszürkévé szelídült. A sötét felhők hihetetlen gyorsasággal vitorláztak egyre magasabbra, már-már a zenitet ostromolták. A felhők rohanásával együtt száguldó szél sikongva tépte a közeli dombhajlatokon sűrűsödő tölgyes évszázados óriásait, csillag sem világolt, ami még különösebbé tette a nyári éjszakát, a tölgyerdő suhogását és a viharos iramban száguldó felhők vad kavarodását nyugatról keleti irányban.

Több száz kilométerrel nyugatabbra, Moszkvában, az Egyesült Űrkutató Központ 149. emeletén ezekben a percekben fejezte be munkáját az a megbeszélés, amelyet Batalov, a Központ elnöke irányított. Éjfél után is furcsa volt az éjszaka az Ural lábánál, és így tartott egészen a hajnali pirkadásig, amíg lassan el nem csendesedett a vihar, és ki nem tisztult az égbolt, felvillantva csillagfényeit és útjára küldve a Holdat. Útitársunk kényelmesen ballagott felfelé, bevilágította a szelíd lankákkal övezett tisztást, ahol egy magasba szökő, szivaralakú, hatalmas szerkezet körvonalai bontakoztak ki a sápadt holdfényben.

Ott állt az indítóhelyen, acél állványerdő közepén, diadalmasan a Kozmoszplán. Mozdulatlan volt és fenséges. Mintha titkok tudója lenne, mintha egy másik világról érkezett félelmetes csoda lett volna... Pedig, ha csoda volt, akkor a technika csodájának nevezhetnénk Mihail Remizov alkotását, mely utasaival hamarosan elbúcsúzik a Földtől, elszáguld a bolygóközi végtelen térbe, amott, a lankák fölött pirosan hunyorgó Mars irányába.

Ezt a pirosan hunyorgó kis pontocskát vizsgálta éppen Elisa Dobrowska, a Központ legfelső emeletén berendezett pazar csillagvizsgáló reflektorán, nem mintha tudományos adatokat kívánt volna még gyűjteni, hiszen a kisujjában volt minden eddig felderített adat a Marsról, most csak a kíváncsiság vezette a reflektorhoz, meg az is, hogy Kovács Pistának felsorolja a titokzatos bolygó néhány jellemzőjét. Igaz, hogy Kovács Pista, aki ugyan geológus volt, és nem csillagász, de legalább úgy ismerte ezeket az adatokat, mint Elisa, nem csupán azért szegődött a lány nyomába, mert szembe akart nézni a Marssal, mielőtt néhány izgalmas nap után kézzelfoghatóbban is találkozik majd vele, de a hosszú és fárasztó megbeszélés után nagyon jól esett neki a lengyel lány társasága, kellemes csevegése, vidám, mindig mosolygós hangja...

— Látja — mutatott Elisa a reflektorból egy elmés szerkezettel kivetített kép egyik pontjára — itt van most őkelme, Mars úr. Milyen piros az arca, talán dühös, hogy nemsokára leleplezzük?...

Pista hangtalanul nevetett.

Elisa, maga mindig ilyen vidám, vagy most... az izgalmat leplezi? Legyen őszinte, mert én is az leszek: izgul?

— Hát... bizony egy kicsit... Egészen kicsit...

— Én is — bólintott komolyan Pista —, de tudja: sokszor és szívesen vállalnék ilyen izgalmat. Nem?

— Batalov nagyszerű ember! — szólt közbe Elisa.

Pista rákontrázott:

— És Zsukov, a parancsnokunk? Hozzá mit szól?

— Ő is... Úgy hallottam, már vagy húszszor megjárta a Holdat. Ez már komoly „múltnak" számít a „szakmában..."

— És... és velem... rólam mi a véleménye?

Elisa Pista szemébe kacagott.

— Majd megmondom, ha visszatérünk a Földre. Jó?

— Az nagyon soká lesz, Elisa.

— Nagyon kíváncsi?

— Végtelenül.

— Kár. Hamar megöregszik, és ki jön majd velem... velünk a Vénuszra?

Észre sem vették, amikor a terem szögletében megvilágosodott egy idáig rejtetten megbújó képernyő, és egyszerre Batalov tekintett rájuk.

— Már a Vénusz-utazáson törik a fejüket, angyalkáim? Nem lesz ez túl gyors iram?...

— Csak beszélgettünk, Batalov elvtárs... — szólt a lány.

— Azonnal lefeküdni! Mikor pihenik ki magukat, ha még most is...? Reggel nyolckor találkozunk. Doszvidánia!

(Folytatjuk)